

In memoriam
chirurgui Romanui Kęstučiui Drašučiui

Jeigu reikėtų trumpai apibūdinti daktarą Romaną Kęstutį Drąsutį ir išskirti svarbiausią jo ypatybę, nebūtų sunku – sakyčiau, tai daktaro Drąsučio Šviesa... Per daugiau negu 27 pažinties metus buvau jo mokinys, vėliau – bendradarbis (beveik 12 metų jo vadovaujamo skyriaus chirurgas), dar vėliau – kolega, dirbantis kitoje gydymo įstaigoje. Manau, mane lydėjo ypatingas likimo palankumo ženklas: kartu buvau ir jo bičiulis, žinoma, turint galvoje tai, kad garbus amžius ir kartos skirtumas negali realizuoti tokia draugyste, kuri atsiranda tarp vaikystės draugų, bendraklasių ar bendrakursių. Svarbiausia, kad visus tuos ilgus metus galėjau džiaugtis nepaprastu bendravimu darbe ar poilsio valandomis, įstaigos šventėse, kelionėse – visur, kur teko būti kartu. Darbe tai reiškė turėti šalia tvirtą petį, į kurį prireikus gali atsiremti...

Chirurgijos rezidentūrą pradėjau 1990 m. rugpjūtį Vilniaus universitetinėje Raudonojo Kryžiaus ligoninėje. Jos vadovas buvo daktaras Drąsutis. Tuomet ir susipažinome. Jau tada, būdamas chirurgijos titanas ir legenda, šis žmogus pasirodė paprastas, kuklus ir netuščiagarbis. Stebino jo noras, energija ir atsidavimas mokyti mus, jaunos chirurgus. Kaip ir dera iš prigimties tikram pedagogui, jis stengėsi visiems vienodai skirti dėmesio ir mokė kiekvieną, patekusį į jo vadovaujamą skyrių ir troškusį žinių. Juk chirurgija – tai mokslas ir menas, jos mokomasi ir dieną, ir naktį, kai tik prireikia sergančiam pacientui. Per 15 metų nuo rezidentūros pradžios iki darbo skyriuje, kai reikėdavo pagalbos operacinėje ar kilus sunkumų nustatant diagnozę, nė karto nesu išgirdęs atsakymo paskambinti kitam patyrusiam kolegai, niekada diagnozė nebuvo komentuojama telefonu. Daktaras Drąsutis visuomet atvykdavo ir pasilikdavo kiek reikėdavo, nors kitą dieną jo, kaip įprasta, laukdavo dar viena nelengva chirurgo diena...

Daktaras Drąsutis mėgo posakį „chirurgijoje smulkmenų nėra“. Jį kartodavo kiekvieną kartą, kai nepastebėta smulkmena tapdavo vienokio ar kitokio sudėtingumo problema mūsų pacientams. Negalėjau atsistebėti, kaip, kalbėdamasis su ligoniu, klausdamas jo apie ligos pradžią ar tirdamas jį, daktaras nepraleisdavo nė vienos detalės. Neretai kokia nors iš pažiūros nereikšminga detalė leisdavo teisingai ir laiku nustatyti diagnozę, įprasti požymiai leisdavo sėkmingai pažinti ligą. Juk tuomet, jau beveik prieš 28 metus, kai pradėjau dirbti daktaro Drąsučio vadovaujamas, diagnostikos galimybės,

atrodo, buvo tokios menkos. Vis tik šiandien, praėjus bemaž trims dešimtmečiams, negalėčiau tvirtinti, kad diagnostinių klaidų daroma mažiau... Niekas iki šiol negali prilygti puikiai diagnostinei įžvalgai ir virtuoziskai chirurginei technikai, kurių etalonas buvo šis nepaprastas žmogus.

Per savo profesinės karjeros metus teko nemažai keliauti po įvairias šalis, lankytis įvairiose ligoninėse, stažuotis, keliose šalyse net dirbti. Teko būti ir chirurgijos mekose – pasaulinio garso Vakarų ir Rytų klinikose, kurių pavyzdžiais visi stengiamės sekti. Tose klinikose yra daug sektina ir gera. Bet nepaprastai džiugu būdavo sau pripažinti, kad senosios Raudonojo Kryžiaus ligoninės chirurgijos mokykla, susiformavusi dar esant geležinei uždangai, neturint visų nuostabių šiandieninių informacijos sklaidos galimybių ir labai ribotai pasiekiant žinioms apie kitų pasaulio šalių laimėjimus, buvo beveik tobula – jei kas nors žmogiškojoje būtyje gali būti tobula. Daktaro Drąsučio chirurgijos principų, gydytojo pareigos suvokimo ir žmogiškumo mokykla neturėjo sau lygių...

Ko daktaras Drąsutis tikrai nebijojo – tai būti pranoctas kitų... Manau, kad pranašesnių už jį iki šiol nėra... Ši išskirtinė savybė leido jam be jokių būgštavimų dalytis savo žiniomis, chirurginėmis įžvalgomis ir patirtimi. Raudonojo Kryžiaus ligoninėje daugėjant pacientų, sergančių storosios žarnos ligomis, kilo naujų operacijų poreikis. Niekada nepamiršiu, kai, suplanavęs naują operaciją, stebėjęs ją kur nors užsienyje ir skaitęs jos aprašymus, ateidavau pasitarti su daktaru Drąsučiu. Viską smulkiai išdėstęs išgirdavau: „Na, Narai, aš tokios operacijos niekada nesu daręs, bet...“ Po „bet“ skambėdavo patarimas, ypač reikalingas, kad operacija būtų atlikta sėkmingai. Atrodė, jog tokių operacijų jis jau atlikęs šimtus...

Šiandien vis dažniau girdime jaunų kolegų nusiskundimų chirurgų darbo valandomis, gyvenimo kokybe ir kitais gyvenimo ir profesijos sąsajos niuansais. Manau, kad gyvenime viskas svarbu. Nežinau, kiek tiksliai reikia laiko, kad taptum profesionalus chirurgas, kad galėtum įgytas kompetencijas visavertiškai panaudoti gydymas pacientus. Tačiau turbūt nesuklysiu pasakęs, kad įgijus reikiamą patyrimą ir tapus tikru chirurgų gildijos nariu, privalu šio amato vaisiais dalytis su kiek galima daugiau pacientų... Daktaras Drąsutis neskaičiavo darbo valan-

dų – jis apskritai jų nepaisė. Į savo skyrių aplankyti ligonių atvykdavo kiekvieną vakarą, o savaitgaliais – neretai ir ryte, ir vakare. Mums, jauniems gydytojams, tai buvo didelė paspirtis, nes jeigu budėjimo metu turėjome sunkių ligonį ar neaiškia diagnostiką, o situacija leido truputį palaukti, žinodavome, jog ateis daktaras Drąsutis ir su jo pagalba esama situacija bus gerokai aiškesnė. Kasdieninis daktaro Drąsučio savęs aukojimas profesijos labai neturėjo žemiško tikslo sulaukti ypatingo pripažinimo, padėkos ar apdovanojimo. Tai buvo labai stiprus chirurgo tarnystės ir pareigos jausmas, ir kitaip praktikuoti savo amato jis nemokėjo. Subtiliausiai, o gal ir šilčiausiai, kiek man teko girdėti, šį daktaro Drąsučio kasdienį pasiaukojimą įvertino monsinjoras Kazimieras Vasiliauskas. Šis iškilus žmogus artėjant gyvenimo pabaigai buvo priverstas vis daugiau laiko praleisti ligoninėje, taip pat ir mūsų skyriuje. Vakaraus ir savaitgaliais, vizituodamas skyriaus ligonius, daktaras Drąsutis aplankydavo ir šį ligonį. Vieną kartą kalbėdamasis su Monsinjoru daktaras žaismingai užsiminė, kad savo gyvenime yra nusidėjęs, todėl paskutinę teismo dieną atleidimo gali ir nesulaukti. Monsinjoras labai rimtai atsakė, kad gyvendamas tokį pasiaukojamą gyvenimą daktaras Drąsutis dėl atleidimo neturi priežasčių nerimauti...

Nedažnai tikras, geras ir padorus žmogus yra ypatin gas savo srities profesionalas. Šiais metais mes netekome Lietuvos chirurgijos Milžino, po kurio netekties nėra lengva užpildyti tuštumą. Noriu tikėti, kad praradimo skausmas netrukus virs malonių prisiminimų žmogaus, kurį pažinoję galime didžiuotis, o kartu ir džiaugsmu, kad likimas buvo palankus ir leido šį žmogų sutikti. Naujasis Testamentas mus moko, kad svarbiausi dalykai gyvenime yra Tikėjimas, Viltis ir Meilė... Šis žmogus tikėjo savo profesijos galia, jos evoliucija ir progresu, kurį su džiaugsmu stebėjo ir savo profesinės karjeros metais. Savo asmenybės šiluma jis ne vienam įžiebė viltį, o virtuoziškais gebėjimais ne vieną viltį pavertė tikrove... Meilė, su kuria jis atsidavė savo darbui, savo profesijos raidai ir ištisai chirurgų kartai, daro šio nuostabaus žmogaus gyvenimą siektinu pavyzdžiu kiekvienam iš mūsų.

Tikiu, kad kiekvienas žmogus išeidamas iš šio pasaulio palieka kažką ypatinga... Vis dėlto daktaro Drąsučio Šviesa yra neprilygstamai išskirtinė.

Narimantas Evaldas Samalavičius

DRĄSUTIS – CHIRURGAS, KOLEGA, DRAUGAS

Pradėsiu nuo nedidelio ekskurso į praeitį, kai 1960 m. tėvas persikėlė iš provincijos į Vilnių, IV valdybos ligoninę. Kokia buvo to meto chirurgija, kokios nuotaikos sklاندė tarp chirurgų...

Tėvas pradėjo dirbti ponų ligoninėje K. Kalinausko ir Rožių alėjos skersgatvyje... Atsimenu tas ilgas valandas, sėdint automobilyje ir laukiant tėvo, vizituojančio ligonius savaitgaliais. Vėliau važiuodavome susitikti su prof. Pranu Norkūnu į Žvėryną.

Profesorius buvo Tėvo užtarėjas ir globėjas. Nedidelė klaida jaunam gydytojui galėjo baigtis ištrėmimu į rajoną be teisės operuoti. Tėvas kviesdavo chirurgijos korifėjų į konsiliumus ir jautėsi saugiai. Mums su broliu būti prof. Pr. Norkūno namuose būdavo tikra šventė. Jis, kaip nedaugelis tuo metu, turėjo televizorių. Laikas bėgdavo tikrai greitai. Mūsų šeimos taip susidraugavo, kad per vasaros atostogas prof. Pr. Norkūnas nuveždavo mus 17 km Nemenčinės link ir palikdavo rinkti uogų visai dienai.

Tėvo draugų ratas po truputį plėtėsi. Šalia, Medžio-tojų gatvėje, gyveno prof. Augustas Pronckus. Labai charizmatiškas žmogus, vyriausiasis Lietuvos chirurgas, prof. Pr. Norkūno numylėtinis. Augustas dažnai viešėdavo mūsų namuose. Dievinau jį. Gal jis simpatizavo mamai, nes ateidavo be žmonos – farmacininkės Zunės.

Labai troškau būti arčiau chirurgijos ir nuo antrų studijų metų pradėjau dirbti Širdies ir kraujagyslių chirurgijos laboratorijos, vadovaujamos prof. Algimanto Marcinkevičiaus, pooperacinėje palatoje medicinos broliuku. Apie tai galėčiau parašyti ne vieną veikalą. Prisimenu, kaip man budint užgeso dėstytojo doc. Kazio Katiliaus gyvybė.

Vėliau ėmiau asistuoti bendrosios chirurgijos operacijoms. Klinikose chirurgai dažnai elgėsi gana agresyviai. Operacijos metu vyresni chirurgai rėkdavo, liepdavo laikyti kablius ir, priėję iš už nugaros, spardydamo. Skyriaus vedėjas buvo pati „iškilčiausia asmenybė“. Visi gabesni ir jaunesni būdavo ujami ir žeminami. Juk patogu būti valdžioje, kai aplink „vedėją“ tik išgeriantys, bevaliai chirurgai.

Nors buvau paskirtas į I tarybinės ligoninės neurochirurgijos skyrių, iš ten pabėgau ir nuo 1976 m. pradėjau dirbti Raudonojo Kryžiaus ligoninėje. Pasijutau kaip Rojuje. Čia tvyrojo kitokia atmosfera. Visi labai draugiški, nors chirurgijoje niekada nebūna visiškai ramu.

Pirma savarankiška operacija – sėdmens pūlinio atvėrimas. Ligonis atvežtas iš Naujosios Vilnios ligoninės, kur buvo gydomas nuo radikulopatijos. Man buvo liepta prapjauti pūlinį, nes budintis gydytojas „prastai jautėsi“. Prapjovus jokių pūlių neištekėjo, matėsi tik pažliugę raumenys. Tamponavau ertmę ir iškėliau ligonį į palatą. Po valandos nuėjęs į palatą pamačiau, kad ligonis išblyškęs ir per tvarsčius sunkiasi kraujas. Budintis gydytojas, pataisęs sveikatą, ėmė ne savu balsu rėkti, kad nupjoviau kraujagyslę. Greitai nuvežėm ligonį į operacinę. Jokios nupjautos kraujagyslės neradom, tik iš žaizdos ėmė kraujuoti dar stipriau. Nepadėjo ir kraujo perpylimas. Paryčiui ligonis mirė. Kraujo tyrimas ir autopsijos rezultatai parodė, kad ligonis sirgo ūmia nediagnozuota leukemija ir klaidingai buvo gydomas nuo radikulopatijos.

Ryte, per gydytojų pasitarimą buvau labai puolamas ir koneveikiamas. Tada pirmą kartą pamačiau Drąsutį. Jis vienintelis mane užstojo ir guodė.

Kito budėjimo metu atvežė vyrą, iškritusį pro langą. Abiejų rankų dilbio kaulų lūžgaliai buvo išlindę per odą. Paskyręs rentgeno nuotraukas, nuėjau į skyrių. Po kurio laiko vėl grįžau į priimamąjį. Ligoniu buvo įvestas intraveninis kateteris, lašinami tirpalai. Šalia stovėjo Drąsutis.

Matau veriantį Drąsučio žvilgsnį.

– Daktare, ligonis galėjo mirti, jo trauma labai sunki, – sako jis griežtai. – O jeigu tai būtų tavo artimas žmogus? Ar taip pat paliktum jį vieną? Niekada nepalik sunkaus ligonio vieno, visada lydėk jį iki operacinio stalo.

Šie jo žodžiai skamba ir dabar. Niekas niekada apie šį incidentą nesužinojo.

Vėliau dažnai tekdavo asistuoti Drąsučiui per budėjimus. Dar kartą įsitikinau, kad Chirurgija – tai rankų menas. Daug chirurgų operuoja gerai. Drąsutis operuodavo GRAŽIAI. O koks šiltas daktaras jis būdavo ligoniams: su kiekvienu pakalbėdavo, pakeldavo nuotaiką. Prisimenu jo švelnius pirštus, putlias naginių narelių pagalvėles, palpuojant pilvą.

Kaip mes jį vadinom? Daugiausia Drąsučiu, kiti – Drąšumi. Tik vėliau sužinojau, kad jis turi du vardus.

Pelnęs jaunų chirurgų pripažinimą, Drąsutis susilaukė ir pavydo. Kaip sakydavo mano Mokytojas prof. Gintautas Česnys: „Jūs, chirurgai, kaip persenusios artistės – visko vienas kitam pavydite.“

Suprantama, dėl pavydo vyko konfrontacija su akademine katedros visuomene. Suvalkiečiui prof. A. Bubniui nepatiko, kad Drąsutį visuotinai pripažino jauni chirurgai ir pacientai. Drąsutis buvo puolamas ir įžeidinėjamas. Vis tik, būdamas labai taktiškas, jis niekada nekonfliktuodavo. Takto ir lyderystės Drąsutis buvo išmokęs iš doc. Kazio Katiliaus. Niekas Drąsučio nebijavo, bet visi klausė.

Drąsutis turėjo nuostabų klinikinį mąstymą. Ketvirtadieniais vykdavo patanatominės konferencijos. Drąsutis ligoninės administracijos buvo paskirtas „Mirčių pirmininku“. Reikėtų pasiimti senuosius posėdžių protokolus ir paskaityti jo rašytas reziumė. Į bėdą pakliuvę chirurgai padarydavo išvadas. Bet niekada nė vienas chirurgas ar anesteziologas nebuvo apkaltintas aplaidumu ar padaręs klaidą, nors buvo visko...

Dabar rašydamas prisiminiau ir Sausio 13-osios naktį. Tik pirmą valandą darbuotojai buvo sutrikę nuo srautu plūstančių kruvinų, purve išvoliotų, sužeistų ligoninių. Dejonės, lavonai, sirenų kauksmas... Drąsutis nuėjo operuoti Loretos Asanavičiūtės, aš tvarkiau šautinius sužalojimus kitoje operacinėje. Operavom, kol ėmė švisti. Vėliau siūlomo apdovanojimo atsisakėme, nes dirbo visa Raudonojo Kryžiaus ligoninė.

Kęstutis Vitkus

Su gerb. Romanu Kęstučiu Drąsučiu teko laimė bendradarbiauti apie 30 metų. Buvo puikus mokytojas, talentingas chirurgas, nuoširdus žmogus, geras kolega, į kurį visada galima buvo kreiptis pagalbos ir patarimo. O kreiptis teko dažnai. Mano šeimos narius operavo net keturis kartus. Penktą operaciją darė jo mokinys – atliko hemikolektomiją „pagal Drąsutį“.

Labai mylėjo savo vaikus ir anūkus. Dažnai pasakodavo, kaip su anūkais atostogauja sodyboje. Buvo geras kulinaras. Iš kaimiško pieno pats darydavo varškę, iš tos naminės varškės anūkamams gamindavo varškėčius.

Valda Žydeliene

~
Su gyd. R. Drašučiu kartu dirbau 24 metus.

Chirurgų buvo, yra ir bus visokių: gerų, blogų, gerų, bet su sunkia ranka, plevėsu, labai gerų chirurgų, bet yra (o gal tik buvo) Chirurgų iš Dievo malonės. Toks buvo Romanas Drašutis (Šefas), kuris šia savo dovana, nepaisydamas laiko ir sveikatos, mielai dalijosi su visais savo mokiniais, jei šie parodydavo bent menkiausią susidomėjimą. Matyt, todėl Raudonojo Kryžiaus chirurgijos skyrius paliko pėdsaką Lietuvos chirurgijoje.

Patarimas jauniems kolegoms chirurgams. Šios taisyklės (sena lotynų patarlė), kurią Šefas ištarė vienos vizitacijos metu, laikausi nuo tada, kai ją išgirdau ir suvokiau: „PO TO YRA DĖL TO.“

Alfredas Songaila

~
1. Apie jo vaikystę. Mums pasisekė, kad jis tapo chirurgu, o galėjo būti kitaip. Vaikystėje jis lankė muzikos mokyklą, grojo smuikeliu. Pokario Vilniuje net tarp vaikų vyko karštos diskusijos „Wilno nasze!“ tema. To rezultatas – smuikelis buvo sulaužytas ir muziko karjera baigėsi. Smuikelis tais laikais buvo ne geriausias daiktas nešiotis gatvėse. Ką jis nešiojosi vėliau, kai tapo chirurgu, – lieka klausimas.

2. Apie asmeninę sveikatą. Sirgo labai retai, tačiau man teko jį tris kartus operuoti. Jis smulkiai išaiškina, ką reikės daryti ir „nieko daugiau ar kitaip“, nors tai ir neatitikdavo protokolo. Pavyzdžiui: varicectomija – „padarai pjūvį čia ir čia, pašalini kamieną, šakas palieki, perforatorių neieškai“; herniotomija – „darai Shouldice ir jokių tinklų“, nepaisant to, kad užpakalinės sienos praktiškai nėra, ir „tik vietinė nejautra“.

3. Tai vienintelis chirurgas, kuris be kančių ir noriai asistavo žaliam jaunimui. Būdamas respublikinės ligoninės skyriaus vedėju buvo atsakingas už Vilniaus zonos ligoninių chirurgijos skyrius. Jis norėjo, kad kiekvienoje rajoninėje ligoninėje dirbtų profesionalai, gebantys suteikti pagalbą esant pagrindinėms patologijoms, antraip bus perpildytas jo skyrius. Laisvų vietų tuomet beveik nebuvo.

Sužinojęs, kad aš paskirtas į Varėnos ligoninę, sudarė individualų planą, ką turėčiau mokėti, baigęs internatūrą. Į planą buvo įtrauktos perforuotos ir kraujuojančios

opos, įstrigusios išvaržos, žarnų nepraeinamumas, pilvo traumas. Visoms šioms operacijoms jis pats man asistavo, dažnai ir vidurnaktį. Taigi į Varėną nuvažiauvau ne visai pilkas basas.

Rimas Norkūnas

~
1. Visam laikui įstrigo jo pasakyta frazė: „Jeigu nori, kad rišant mazgas nebūtų persisukęs, siūlai į rankas turi patekti susikryžiuavę, antraip teks kryžiuoti rankas...“ Pasirodo, tai itin svarbu krūtinės chirurgijoje, kai rišamas mazgas gula toli tarpuplautyje ar prie pat stuburo.

2. Apie 1986 ar 1987 metus operavome ligonę, kuriai dėl kairiųjų 7–10 šonkaulių lūžio buvo susidaręs kairysis hemotoraksas. Atlikę kairiąją torakotomiją, be nežymaus hemotorakso, taip pat radome įplyšusį kairįjį diafragmos kupolą ir kietą violetinį darinį, išlindusį per minėtą defektą į kairę pleuros ertmę. Kaip tik tuo metu į operacinę įėjo gyd. R. Drašutis. Jis pasidomėjo, kaip mums sekasi ir ką mes darome. Mums labai palengvėjo, nes pripažinome, kad nelabai suprantame, ką radome. Paprašėme jo prisijungti, jis maloniai sutiko, sakydamas: „Na, pažiūrėsime, kas čia kur padėta.“ Po to vienu judesiu įkišo ranką per diafragmos defektą į pilvą, o po kelių sekundžių į kairę pleuros ertmę įkėlė vyšnių spalvos darinį, kuris pasirodė besas plyšusi blužnis su hematomomis ir krešuliais. Darinį su pilvaplėvės ertme jungė tik siaura kraujagyslių kojelė. Plyšusi blužnis buvo pašalinta. Ligonė po operacijos pasveiko.

Ričardas Janilionis

~
1. Mes buvome jauni, neseniai pradėję dirbti chirurgai... Budėdavom po vieną chirurgą skyriuje. Jei iškildavo kokių nors problemų ar operacija būdavo sudėtinga, vis skambindavom R. Drašučiu. Naktimis, savaitgaliais, poilsio dienomis... Jis beveik visada atvažiuodavo į ligoninę ir NE PATS OPERUODAVO, o asistavo jauniems. Taip kelis kartus buvo ir man, kol, paskambinęs vieną naktį, išgirdau: „Nebeskaibink man daugiau. Tu jau pats viską moki ir gali operuoti...“

Matyt, jis suprato, kad aš įgijau patirties, KAŽKĄ sugebu ir, jo manymu, galiu dirbti savarankiškai... BANDO MASIS IR MOKYMO LAIKAS BAIGĖSI! Buvau labai laimingas, kad Šefas manim pasitiki!!!

2. Buvau jau kelerius metus dirbęs chirurgu. Dirbau priėmimo. Atvežė labai nutukusią, smirdančią, iššutusią ir pan. moterį, kuri visą laiką kartojo, kad yra sveika ir nori namo (laaabai norėjau jos atsikratyti...). Bet giminaičiai aiškino, kad ji namie vėmė. Pro šalį ėjo R. Drąsutis. Užėjo į kabinetą, pradėjo su moteriške kalbėti (ji nusiramino), ėmėsi palpuoti pilvą ir kirksny apčiuopė „guzelį“ (aš prieš tai pats palpavau... ir nieko neapčiuopiau...!!!). Paaiškino ir parodė man, kaip palpuoti, kur „guzelis“ (t. y. vėl pamokė „vidaus ligų propedeutikos“). Nebuvo jokio pykčio ar pasipūtimo... Moteriai buvo įstrigusi šlauninė išvarža. Man buvo gėda. Bet nuo to laiko visiems vemiantiems ligoniams labai kruopščiai palpuoju kirksnių sritis....

3. Vasaros pradžia... Puikus oras. O aš šeštadienio ryte baigiu budėjimą. Ateina R. Drąsutis, pavizituoja... Klausia:

– Ką dabar, po budėjimo, veiksi?

Sakau:

– Eisiu namo... Mano šeima išvažiavusi, kuo nors užsiimsiu...

– Važiuojam pas mane į kaimą, pailsėsi, pasimaudysim ežere...

Sakau:

– Nieko neturiu, nei maisto (tuomet būdavo problemiška gauti), nei rūbų...

– Visko gausi...– IR IŠSIVEŽĖ MANE Į KAIMĄ prie Vilkokšnio.

Beveik dvi dienas atostogavau, viską, ko reikėjo, gavau... O galiausiai mane savo mašina parvežė namo. PUIKUS SAVAITGALIS!!!

Audrius Gradauskas

Kiekvieno jauno chirurgo svajonė buvo chirurgijos rezidentūros metu patekti į Raudonojo Kryžiaus chirurgijos skyrių, kuriam vadovavo R. Drąsutis. Antraisiais rezidentūros metais ir man nusišypojo sėkmė dirbti R. Drąsučio skyriuje. Apie jo sugebėjimus chirurgijos srityje sklido legendos, buvo nuostabu stebėti, kaip jis ramiai, profesionaliai elgiasi operacinėje, kaip nuoširdžiai bendrauja su ligoniais, kolegomis. Net nepatyrusiam jaunam gydytojui labai greitai tapdavo aišku, kad esi šalia žmogaus – gydytojo iš pašaukimo, turinčio Dievo dovaną šiam darbui. Ne mažesnę įspūdį paliko jo žmogiškosios savybės: paprastumas, nuoširdumas, patarimai,

dėmesys jauniems gydytojams. Jauteisi svarbus ir reikalingas, stovėdamas šalia jo prie operacinio stalo. Tai buvo neabejotinas autoritetas, pavyzdys visiems jauniems medikams. Esu dėkingas likimui, kad nors ir trumpai, teko būti šalia šio nuostabaus Žmogaus, Gydytojo, Mokytojo.

Rimvydas Civilka

Baigęs Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą ir pradėjęs chirurgijos internatūrą, gavau paskyrimą į Raudonojo Kryžiaus ligoninę. Čia patekti norėjo visi, bet sėkmė nusišypojo mums penkiems – tiek buvo vietų. Chirurgijos skyriui vadovavo Romanas Kęstutis Drąsutis. Jau studijų metais žinojome apie ypatingą skyriaus atmosferą, kuri tvyrojo dar R. Drąsučio mokytojams esant ir kurią R. Drąsutis išlaikė iki pat ligoninės uždarymo.

R. Drąsutis buvo ne tik chirurgas-virtuozas, jaunų chirurgų mokytojas, Lietuvos patriotas, bet ir nuostabus žmogus, gydęs ligonius tiek skalpeliu ir medikamentais, tiek didžiule savo empatija kito nelaimei ir skausmui.

Baigę studijas jauni gydytojai turi tik teorinių žinių. Tai, ar tapsi geras chirurgas, priklauso nuo mokytojų. Mokytojui reikia didžiulės kantrybės, nes mokoma ne tik operacijos subtilybių, bet ir elementarių dalykų (siuvimo, mazgų rišimo ir kt.). O juk, regis, pačiam mokytojui tai atlikti būtų gerokai greičiau. R. Drąsutis buvo ypač kantrus mokydamas mus, jaunus chirurgus.

Bet operacija tik darbo pradžia. Toliau – ligonio pooperacinė priežiūra, bendravimas su ligoniu ir jo artimaisiais.

R. Drąsutis ligoninėje praleido didžiąją savo gyvenimo dalį. Jam tai buvo ne tik darbas, bet ir pomėgis. Jis mus išmokė, kad ligonis serga ir naktį, ir sekmadienį, todėl gydytojui negali būti laisvadienių. Raudonojo Kryžiaus ligoninėje gydytojų vizitacijos su vedėju vykdavo septynias dienas per savaitę. Ligoniai žinojo, kad operavęs chirurgas aplankys juos ir vakare, ir per šventes. Ir tai nebuvo prievolė. Tai buvo vidinis poreikis. Nes taip mus mokė. Asmeniniu pavyzdžiu.

Per daugelį metų R. Drąsutis mokė (ir auklėjo) šimtus jaunų chirurgų, kurie išsibarstė po visą Lietuvą ir platus pasaulį. Be abejonės, jie tapo ne tik geri chirurgai, bet ir geri Gydytojai, koks buvo ir koks išliks mūsų atminty Romanas Kęstutis Drąsutis.

Zigfridas Dermeikis

Apie Romaną Drašutį rašyti būtuojų laiku sunku ir neįprasta. Mano profesiniame gyvenime jis atsirado pačioje pradžioje – antrą pirminės rezidentūros dieną, 1999 m. rugpjūčio antrąją, ir liks jame visam gyvenimui. Todėl dabar, kai jo jau nebėra, jis vis tiek yra ten, kur esu aš: kasdien prisimenu jo posakius, veiksmus operacinėje ir stengiuosi save vertinti taip, kaip, manau, vertintų jis. Tai vienas svarbiausių žmonių mano profesiniame gyvenime.

Norėčiau išskirti tris aspektus, kurie Šefą (taip jį vadinome Kryžiuje (Raudonojo Kryžiaus ligoninėje) ir taip jį vadinau iki pat paskutinio mūsų susitikimo) apibūdina geriausiai.

Pirma, tai buvo ypatingo talento, techniškai įgudęs, puikių teorinių žinių turintis Chirurgas. Vienas iš nedaugelio, operavusių skydliaukę. Jis puikiai išmanė krūtinės chirurgiją, buvo neprilygstamas pilvo chirurgijoje: nuo gastrektomijų, storosios ir tiesiosios žarnos rezekcijų iki išvaržų operacijų, taip pat turbūt vienas geriausių Lietuvoje pūlingos chirurgijos specialistų, operavo net kojų venas. Tai vienas iš nedaugelio chirurgų, kuriam bet kuri operacija teikė malonumą, be to, jos visos jam atrodė aiškios ir paprastos. Turbūt geriausiai jo techninius įgūdžius galėtų paliudyti skaičiai: mano duomenimis, 1995–2001 m. (per šešerius metus) jis atliko 46 pankreatoduodeninės rezekcijos operacijas. Po šių operacijų nemirė nė vienas (!) pacientas. Šių rodiklių pasiekta esant ribotam materialiniam ir techniniam aprūpinimui, todėl tai kelia dar didesnę pasigėrėjimą.

Beje, kuo sunkesnis chirurginis atvejis, tuo smagiau, rodos, jam būdavo. Minėtiems atvejams netgi pritaikydavo posakį (pažįstantys Šefą perfrazuos šį posakį teisingai, t. y. taip, kaip jis mėgdavo sakyti): „Sunkesnėmis sąlygomis atliktas darbas teikia didesnę malonumą.“

Turbūt vienas įsimintiniausių pacientų, kuriuos man dirbant su Šefu teko matyti, buvo pacientas iš Trakų ligoninės. Jo apžiūrėti nuvažiavome kartu. Pacientas jau buvo konsultuotas dviejų universiteto ligoninių specialistų ir grąžintas į Trakų ligoninę. Po nesėkmingų skrandžio operacijų jam buvo susiformavusi išorinė skrandžio ir dvylikapirštės žarnos fistulė, per kurią skyrėsi daugiau kaip du litrai turinio. Priekinės pilvo sienos nebuvo, ją sudarė pilvo sienos defektas ir jame matomos žarnų kilpos. Pacientas atrodė pasmerktas.

Šefo nurodymas pacientą perkelti į Kryžių, sprendimas ne skubėti rekonstruoti, o paruošti pacientą operacijai kompensuojant netenkamą žarnų turinį ir, galiausiai, sėkminga rekonstrukcija, lėmusi visišką pasveikimą, prilygo stebuklui.

Žinoma, apie tikslus veiksmus operacinėje, puikų anatomijos išmanymą, teisingą nuoseklią operacijos veiksmų seką galima kalbėti ilgai – tai buvo tikrai neeilinio talento chirurgas. Chirurgo sėkmę iš dalies gali paaiškinti sakiny, kurį liepė man išmokti mintinai, užsirašyti didelėmis raidėmis ir pasikabinti ant sienos (gėdingai prisipažįstu, to nepadariau): „Smulkmenų chirurgijoje nėra.“ Tai skaudžiai pajutau pirmaisiais darbo metais, kai po operacijos, išgirdęs gal 200 Šefo pastabų, viduje apsiverkęs suvokiau, kad nieko nemoku ir, ko gero, niekada neišmoksiu. Ilgainiui pastabų kiek sumažėjo, bet jų visada išgirdavau. Šefas buvo „reiklus sau ir kitiems“. Jo reiklumą sau puikiai iliustruoja atvejai, kai, po operacijos kilus komplikacijai, Šefas dar kelias dienas gilindavosi į techninius operacijos ar diagnostikos niuansus ir ieškodavo atsakymų, ką jis galėjęs padaryti kitaip, geriau, greičiau ar tiksliau. Nesėkmingų rezultatų jis niekada nepateisindavo kaltindamas ligonį ar ligos eigą. Visa tai kėlė pasigėrėjimą ir kartu, ko gero, buvo viena iš jo sėkmės chirurgijoje priežasčių.

Dar vienas svarbus jo profesinės sėkmės aspektas – požiūris į sergantį žmogų. Jis aiškiai suprato ir išsakė, kokią paciento tyrimo ir gydymo metodiką reikia rinktis: „Įsivaizduok, kad tai tavo mama, ir žinosi, kaip pacientą reikia tirti ir gydyti.“

Antras aspektas – Šefas buvo vienas iš nedaugelio savo meto chirurgijos virtuozų, aktyviai skatinusių jaunesnius kolegas mokytis. Galbūt jam buvo lengva mus skatinti, nes žinojo, kad chirurgijoje sunku jį pranokti. Bet, jei atvirai, aš netikiu, kad tai tikroji priežastis. Manau, jam buvo malonu matyti, kad jo mokiniams sekasi. Iki gyvenimo pabaigos Šefas palaikė skyriuje dirbusius kolegas, gražiai atsiliepė ir apie juos, ir apie savo mokinius, linkėjo visiems sėkmės profesiniame ir asmeniniame gyvenime. Didžiuojuosi, kad teko laimėti iš jo mokytis, ir džiaugiuosi man tekusiu dėmesiu, nors už mane buvo ir gerokai gabesnių. Iki šiol atminty išlikusios jo pastabos: nuo mazgo rišimo, siuvimo, adatkočio laikymo iki veiksmų operacijos metu („čia patrauk, čia pastumk, čia atsargiai“). Kiekvieną veiksmą Šefas buvo daug

kartų išbandęs ir apgalvojęs, jis visuomet turėjo aiškia ir pagrįstą nuomonę, kuria mielai dalydavosi. Kryžiaus chirurgijos skyriuje daugelis chirurgijos rezidentų įgijo tikruosius chirurgijos pagrindus.

Smagu ir tai, kad nuo pat pirmos dienos Šefas nesukurdavo dirbtinio barjero tarp savęs ir internų ar rezidentų: su juo galėjai kalbėtis įvairiais chirurgijos ir gyvenimo klausimais, gauti patarimų. Labai džiaugdavausi, jei kada pats galėdavau jam patarti. Prisimenu, kaip patį pirmą mano atliekamos pirminės rezidentūros mėnesį kilo diskusija apie ūminio pankreatito ankstyvų operacijų žalą (tuomet keitėsi ūminio pankreatito chirurginio gydymo indikacijos). Mano išdėstytos žinios ne tik nebuvo ignoruojamos (o buvau tik septinto kurso studentas), bet įdėmiai išklaustytos ir įdiegtos. Būdamas Mokytojas, jis pats nenustojo mokytis. Būdamas Mokytojas, jis niekada nebijojo prisiimti atsakomybės už jaunesnius. Mes visada išgirdavome Šefo nuomonę, jei ką nors padarydavome ne taip, kaip jo manymu reikėjo, tačiau ta nuomonė neišeidavo už skyriaus ribų. Visą atsakomybę už sprendimus prisiimdavo Šefas.

Trečiasis aspektas – Asmenybė. Šefas suvokė savo vertę ir nebijojo viešai išsakyti savo nuomonės netgi tada, kai politiškai tai jam buvo nenaudinga. Niekada nemačiau Šefo ryšint kaklaraiščio – turbūt todėl, kad nemėgo bereikalingų puošmenų ir pagyrų. Nors buvo

vienas pagrindinių Sausio 13-ąją operavusių chirurgų, Sausio 13-osios atminimo medaliai atsisakė, nes manė, kad gaus per daug išskirtinės pagarbos; vėliau truputį gailėjosi, kad šio medaliai nepriėmė kaip kolektyvinio apdovanojimo. Kai buvo pripažintas Nusipelnusiu Lietuvos gydytoju, taip ir padarė – priėmė tai kaip apdovanojimą kolektyvui. Visada pabrėždavo komandos svarbą, visada mokėjo gerbti pašnekovą, nors kartais ir suprasdavai, kad nesi tos pagarbos vertas.

Šefas labai rūpinosi šeima, ypač vaikais ir anūkais. Kam teko būti Šefo sodyboje vasarą, galėjo tik stebėtis jo prižiūrimų medžių ir žydinčių gėlių nuostabaus grožio sodu ir paties Šefo sukurtu vaikų pramogų parku, kur buvo anūkų atostogų rojus. Šefo svetingumas, supratingumas ir malonus bendravimas jį aplankiusių žmonių nepalikdavo abejingų.

Labai svarbus, gal net viską persmelkiantis jo gyvenime buvo humoro jausmas – mokėjo juoktis tiek iš savęs, tiek iš aplinkos. Geriausiai tai iliustruoja Šefo atsakymas į klausimą „Kaip jautiesi?“ jo ligos metu: „Sergu trimis nepagydomomis ligomis: vėžiu, ateroskleroze ir senatve“, palydėtas nuoširdaus juoko.

Pakartosiu, kad Romanas Drašutis buvo neeilinių gabumų chirurgas, tobulas chirurgijos mokytojas ir nuostabus žmogus. Džiaugiuosi, kad teko laimėti jį kiek pažinti ir iš jo mokytis chirurgijos ir gyvenimo.

Tomas Poškus

Su šeima

Su žmona

2005-02-17, Chirurgijos skyrius

Iš kairės: med. dr. Žymantas Jagelavičius (tuo metu – rezidentas), Alfredas Gutauskas, Leonas Jonušas, Rimantas Norkūnas (vėliau – skyriaus vedėjas), Alfredas Songaila, **Romanas Kęstutis Drašutis**, prof. dr. Narimantas Evaldas Samalavičius, Zigfridas Dermeikis (vyr. ordinatorius), Antanas Vaitkus, Tomas Poškus, Andrius Rybakovas.

2006 m., sodyboje

2006 m., prof. N. Samalavičiaus sodyboje
(su Gediminu Poškumi)

2011 m., sodyboje

2011 m., sodyboje

2012 m., sodyboje

2012 m., sodyboje